

מקורות להרצאת מבוא לספר במדבר

רשב"ם ויקרא א', א

ויקרא אל משה –

לפי שכתב למעלה בסוף הספר ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו', לכך קראוהו הקב"ה מתוך אהל מועד, וכן פירוש המקרא: ויקרא אל משה מאהל מועד וידבר אליו לאמר.

רש"י במדבר ז', א

ביום כלות משה להקים –

ולא נאמר ביום הקים מלמד שכל שבעת ימי המילואים היה משה מעמידו ומפרקו ובאותו היום העמידו ולא פרקו, לכך נאמר ביום כלות משה להקים, אותו היום כלו הקמותיו וראש חדש ניסן היה, בשני נשרפה הפרה, בשלישי הזו הזיה ראשונה, ובשביעי גלחו:

רמב"ן במדבר ז', א:

ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן –

לא נאמר "ביום הקים", מלמד שכל שבעת ימי המילואים היה מעמידו ומפרקו ובאותו היום העמידו ולא פרקו, לכך נאמר ביום כלות משה להקים?
אותו היום כלו הקמותיו. וראש חודש ניסן היה, בשני נשרפה הפרה, בשלישי הזו הזיה ראשונה, בשביעי גלחו, לשון רש"י מדברי רבותינו ז"ל (ספרי נשא קמה).
אבל איננה ראייה גמורה, כי "ביום כלות" איננו דבוק עם "להקים" בלבד, אבל ביום כלות משה להקים את המשכן ולמשוח ולקדש אותו ואת המזבח ואת כל כליו הקריבו הנשיאים את קורבנם כשנעשה כל זה. ומכל מקום ביום השמיני היה:

ונכתבה זאת הפרשה בכאן, בעבור כי ביום הראשון של מילואים קרא אל משה מאהל מועד וידבר השם אליו כל הפרשיות שמתחילת ספר ויקרא עד ויהי ביום השמיני שהם בדיני הקורבנות, ומיום השמיני נדבר לו כל הפרשיות שמתחילת זאת החיה אשר תאכלו (ויקרא יא ב): שהם בדיני איסור והיתר, ויש בכולן עניין הקורבנות, ונמשכו העניינים עד המקום הזה כסדר כאשר פירשתי (בתחילת הספר ולעיל ה ו). וכשהשלים המצוות אשר נצטווה משה לאמר לישראל ובכולן דיני עבודה וקורבנות ומשמרת אהל מועד ועבודתו, חזר אחרי כן בכאן להגיד נדבת הנשיאים בקורבנם, שהיו מהיום השמיני עד יום תשעה עשר לחודש, או עד שנים עשר יום לחודש כדברי רבותינו (סדר עולם פרק ז):

תענית כה

חמשה דברים ארעו את אבותינו בתשעה באב: נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ ...

גיטין ס.

דאמר רבי לוי שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן, אלו הן: פרשת כהנים, ופרשת לויים, ופרשת טמאים, ופרשת שילוח טמאים, ופרשת אחרי מות, ופרשת שתויי יין, ופרשת גרות, ופרשת פרה אדומה.

רש"י שמות ט"ו, כה "שם שם לוי" - במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין:

רש"י (דברים א', טז-יז) ... ללמדך, שכל ל"ח שנה שהיו ישראל נזופים לא נתייחד עמו הדבור בלשון חבה פנים אל פנים וישוב הדעת.

רש"י (במדבר ט', א) שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד. ראב"ע (במדבר כ', א) בחדש הראשון - בשנת הארבעים והנה אין בתורה כלל שום מעשה או נבואה, רק בשנה הראשונה בשנת הארבעים.

תענית ט

ר' יוסי ברי' יהודה אומר: שלושה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה אהרן ומרים. וגי' מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר וענן ומן.

באר - בזכות מרים;

עמוד ענן - בזכות אהרן;

מן - בזכות משה.

מתה מרים - נסתלק הבאר, שנאמר (כ', א-ב) "ותמת שם מרים" וכתוב בתריה "ולא היה מים לעדה".

וחזרה בזכות שניהם.

מת אהרן - נסתלקו ענני כבוד, שנאמר (כ"א, א) "וישמע הכנעני מלך ערד", מה שמועה שמע? שמע

שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד, וכסבור ניתנה לו רשות להילחם בישראל...

חזרו שניהם בזכות משה.

מת משה - נסתלקו כולן. שנאמר (זכריה י"א, ח): "ואכחד את שלשת הרועים בירח אחד". וכי

בירח אחד מתו? והלא מרים מתה בניסן, ואהרן באב, ומשה באדר! אלא מלמד שנתבטלו ג' מתנות

טובות שניתנו על ידן ונסתלקו כולן בירח אחד.